Asiantuntijalausunto
Aloite puolustushankintojen sääntelystä

Päivitetty 23.2.2026

Kari Paasonen
Väitöskirjatutkija
Tampereen rauhan- ja konfliktintutkimuskeskus (TAPRI), Tampereen yliopisto

Puolustusvaliokunta, 17.2.2026
Ulkoasiainvaliokunta, 25.2.2026

Tampereen yliopisto
Tampere University

Esityksen sisältö

- Lakia on tarkoituksenmukaista muuttaa aloitteen ehdotuksen mukaisesti siten, että puolustustarvikehankintoihin sisältyisi ulko- ja turvallisuuspoliittinen arvio.
- Nykytila
- Puolustustarvikehankinnat ovat myös ulkopolitiikkaa, joten arvion tekeminen olisi perusteltua.
- Arvion toteutuksesta

Nykytila

- Puolustustarvikkeiden hankintapäätökset tehdään pääsääntöisesti **puolustusministeriössä**. Alle 15 milj. € hankinnoista päättää Puolustusvoimien logistiikkalaitos, uusien sota-aluksien ja hävittäjien hankinnasta on päättänyt valtioneuvosto.

Nykytila

- UTP-arviointi hankinnoissa nykyisellään satunnaista
  - UTVA:ssa käsitelty hävittäjähankintaa, mutta muutoin hankintoja käsitelty UTVA:ssa ani harvoin jos koskaan.
  - UM:ltä pyydetty lausuntoa 2001–2025 yhden kerran (2002)
  - Ristiriitaista tietoa siitä, onko PLM:n ja UM:n välillä käyty epävirallisia keskusteluita → ei ainakaan vakiintunutta käytäntöä?

Tampereen yliopisto
Tampere University

Puolustustarvikehankinnat ovat myös ulkopolitiikkaa

- Tuonnin rajoittaminen on ulkopoliittinen painostuskeino.
  - EU-maiden asetuontikiellot
  - Espanja ja Slovenia päättäneet kansallisesti keskeyttää hankinnat Israelista.
  - Orpo 2025: ”miten Israel toimii, niin tietenkin sen on vaikutettava [asehankintoihin Israelista]” → toimia tulisi arvioida.
  - Epäjohdonmukaisuus: hankinnat vs. rauhan edistäminen

Tampereen yliopisto
Tampere University

Puolustustarvikehankinnat ovat myös ulkopolitiikkaa

- Puolustustarviketuonti aiheuttaa riippuvuuden, jota myyjävaltio voi hyödyntää.
  - Kansainvälisten asevientikieltojen ohella kansalliset päätökset rajoittaa vientiä
  - Vientirajoitukset Israelilla ulkopoliittisista syistä: 2008 Georgiaan ja 2023 Kolumbiaan

Tampereen yliopisto
Tampere University

Arvion toteutus

- UM luonteva taho tekemään arvioinnin.
- Arvioitaisiinko kaikki hankintamaat vai olisiko ”luotettavien maiden” lista?
- Valtioneuvosto voisi tarvittaessa ratkaista tapaukset, joissa UM:n kanta kielteinen.
- Arvioitaisiinko vain hankintamaata vai myös yritystä?

Tampereen yliopisto
Tampere University

Kiitos mielenkiinnosta